

doi: 10.3935/rsp.v25i1.1516

»DAJMO IM DA UČE«

Osobe s invaliditetom predstavljaju izuzetno vulnerabilni dio populacije. Prema podacima Registra osoba s invaliditetom, koji se prema Zakonu o registru (NN, 64/01) vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, u Hrvatskoj je 11,9% osoba s invaliditetom. Hrvatska je među prvim zemljama u svijetu koja je ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Potpisivanjem Konvencije Hrvatska je preuzela obavezu da će ispuniti sve dijelove ovoga dokumenta, čijim će se provođenjem osigurati izjednačavanje mogućnosti i unapređenje kvalitete života za osobe s invaliditetom i njihove obitelji. Jedno od najvažnijih područja Konvencije je obrazovanje. Zemlje potpisnice moraju priznati pravo osoba s invaliditetom na obrazovanje. U cilju ostvarenja ovog prava bez diskriminacije i na osnovi jednakih mogućnosti, države stranke osigurat će uključivost obrazovnog sustava, kao i cjeloživotno obrazovanje za osobe s invaliditetom. U ostvarenju ovog prava, države stranke moraju osigurati:

(a) da osobe s invaliditetom ne budu isključene iz općeg obrazovnog sustava na osnovi svojeg invaliditeta te da djeca s teškoćama u razvoju ne budu isključena iz besplatnog i obveznog osnovnog ili iz srednjeg obrazovanja na osnovi teškoća u razvoju

(b) da osobe s invaliditetom mogu imati pristup uključujućem, kvalitetnom i besplatnom osnovnom obrazovanju i srednjem obrazovanju, na ravnopravnoj osnovi s drugima, u zajednicama u kojima žive

(c) razumnu prilagodbu individualnim potrebama

(d) da osobe s invaliditetom dobiju potrebnu pomoć, unutar općeg obrazovnog

sustava, kako bi se olakšalo njihovo djelotvorno obrazovanje

(e) pružanje djelotvornih individualiziranih mjera potpore u okruženjima koja najviše pridonose akademskom i socijalnom razvoju, u skladu s ciljem potpunog uključivanja.

Države potpisnice se također obavezuju omogućiti osobama s invaliditetom učenje životnih i društvenih razvojnih vještina kako bi olakšale njihovo puno i ravnopravno sudjelovanje u obrazovanju i životu kao članova zajednice. U tu svrhu, države stranke će, između ostalog, **promicati potporu vršnjaka**.

Hrvatska je imala 2015. godine prvu prezentaciju učinjenog temeljem potpisane Konvencije. Odbor Ujedinjenih naroda je načelno zadovoljan s hrvatskim naporima i provedbom, no postoje i određene zabrinutosti i preporuke za pojedina područja Konvencije. Za područje obrazovanja Odbor je zabrinut zbog toga što velik broj osoba s invaliditetom nema osnovnoškolsko obrazovanje, da je manje od 30% završilo srednju školu te da su radnje kojima bi se učenicima s invaliditetom osigurala razumna prilagodba u redovnim obrazovnim ustanovama nedostatne. Nadalje je zabrinut što se isključujuće i odvojeno obrazovanje osoba s invaliditetom ne smatra diskriminirajućim. **Preporuka je Odbora da država potpisnica poduzme neposredne korake kojima će osigurati da sve osobe s invaliditetom imaju pristup inkluzivnom osnovnoškolskom, srednjoškolskom i tercijarnom obrazovanju te da se za njih unutar redovnog obrazovanja osigura razumna prilagodba. Jedna od aktivnosti koja osigurava razumnu prilagodbu je i promicanje potpore vršnjaka. Ovaj osvrt uoči Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 3.12. treba skrenuti pozornost na jedan projekt koji upravo potiče potporu vršnjaka i samim time je primjer dobre prakse.**

Projekt »Dajmo im da uče« projekt je studentske udruge TIM Ekonomskog fakulteta u Zagrebu (Udruga menadžera Ekonomskog fakulteta) i organiziran je s namjerom da se studentima s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu omogući što jednostavnije svladavanje svakodnevnih prepreka za vrijeme boravka na fakultetu. Ovim projektom studentima s invaliditetom omogućeno je da imaju svog obrazovnog asistenta koji s njima pohađa nastavu te im pomaže oko svakodnevnih fakultetskih aktivnosti što uključuje odlazak na predavanje sa studentom s invaliditetom, zapisivanje i praćenje nastave, skidanje i oblačenje jakne, pomoć u komunikaciji s profesorima i asistentima, hranjenje studenata s invaliditetom u restoranu fakulteta ako im je potrebno, odlazak sa studentom s invaliditetom u WC ako je potrebno, kao i socijalizaciju i integraciju u društvu te poticanje stvaranja samopouzdanja kod osoba s invaliditetom. Početna ideja bila je da se studentima s invaliditetom omogući obrazovna asistencija koja će im pomoći u svakodnevnim studentskim aktivnostima. Kasnije se studentima s invaliditetom omogućilo i da postanu članovi studentske udruge TIM kako bi također radili na projektima te ih osmišljali. Određeni broj studenata s invaliditetom priključio se udruzi TIM što ih je izuzetno potaknulo da pokažu svoje izuzetne mogućnosti u osmišljanju projekata te ih samim time potaklo na to da sebe razvijaju i kroz rad na projektima. U akademskoj godini 2014./2015. ovaj je projekt prepoznat od strane dekana Ekonomskog fakulteta te je obrazovnim asistentima uručena zahvalnica s kojom se fakultet zahvalio na radu i doprinosu u akademskoj zajednici. Projekt se nastavlja i 2015./2016. gdje su se obrazovnim asistentima dodijelili novi studenti s invaliditetom te se rad projekta proširio i na znanstveno-učilišni **kampus** Borongaj gdje su studentice s invaliditetom upisale svoju prvu godinu studija. Studenticama se

također omogućila obrazovna asistencija s kojom su izuzetno zadovoljne. 2015./2016. godine projekt je nagrađen Dekanovom nagradom te je ponovno prepoznat kao izuzetno koristan projekt za Ekonomski fakultet. Izuzetno je važno da se projekt proširi i da se uz Ekonomski fakultet potakne i studente ostalih fakulteta na sveučilišnoj razini da se uključe u volontiranje za osobe s invaliditetom te da se time potakne i educira mlade ljude o važnosti volontiranja za osobe s invaliditetom u akademskoj zajednici i šire. Projekt »Dajmo im da uče« ostavio je značajan dojam u akademskim krugovima. Pozitivni komentari vezani uz obrazovnu asistenciju neprestano pristižu. U dvije i pol godine ukupno je asistirano 8 studenata s invaliditetom koji su izuzetno zadovoljni obrazovnom asistencijom koja im je pružena. Ovakav projekt je izuzetno inovativan i koristan te smatramo da se mora nastaviti i u idućim generacijama jer je osobama s invaliditetom doista potrebna pomoć za vrijeme boravka na fakultetu, a i sama Konvencija to nalaže.

Dijana Pjevač, Neda Pjevač,
Nada Pjevač i Tomislav Benjak